

Клас: 7.

Дата: 01 квітня 2021 року.

Урок № 54.

Тема: Особливості художніх засобів новели (роль деталей, поєднання різних часових площин тощо)

В робочому зошиті написати дату, яка написана вище. Переписати тему повністю (вона написана вище після слова «тема»).

**Перше квітня
Класна робота
Особливості художніх засобів новели**

1. Актуалізація опорних знань.

✚ Прийом «Очікування»

- ❖ Чого я очікую від сьогоднішнього уроку?
- ❖ Думаю, що робота буде...

2. Аналіз твору «Гер переможений».

I. Бесіда за питаннями.

❖ За яких часів відбуваються події у творі? Чим це зумовлено? (У двох часових площинах – теперішньому і минулому).

Відтворено час реальної епохи, але він теж переривчастий: між подіями може бути перерва, яку письменник, наприклад, визначає одним реченням: «Минуло півстоліття». У різних часових вимірах живуть герої та оповідач, крім того, минуле ми сприймаємо із нашого сьогодення.

II. Технологія «Проблемна сітка».

1. Чи може бути злою людина, яка любить квіти?
2. Чи мали діти право на таку поведінку?
3. Чому людина повинна прощати завжди, навіть своїм ворогам?

III. Асоціативне гроно «Війна» (усно дати відповіді на питання):

❖ З чим у вас асоціюється слово «війна»? (Смерть, голод, горе, поранення, сирітство, розруха)

У війні, як правило, бувають переможці й переможені. Переможців, особливо у справедливій війні, ушановують, у пошані схиляють перед ними голову.

❖ *А от що можна сказати про переможених? Тих, наприклад, які потрапили на війну не з власної волі?*

❖ *Як же ставитись до переможених загарбників, що принесли стільки горя на нашу землю? Ненавидіти, пробачати, бути байдужим до їхньої долі?*

3. Опрацювання понять з теорії літератури.

Новела – різновид оповідання, невеличкий епічний твір, характерними ознаками якого є незвичайна життєва подія, напружений розвиток дії і несподівана розв'язка; героїв небагато, увага зосереджена на розкритті переживань і настроїв дійових осіб; як правило, відсутні описи. Неволе не відзначається композиційною і сюжетною виваженістю.

Проблемне питання.

- ❖ Знайдіть у творі «Гер переможений» ознаки новели.
- ❖ Порівняйте, у чому різниця між оповіданням (на прикладі оповідання Є. Гуцала «Сім'я дикої качки») і новелою (на матеріалі новели Л. Пономаренко «Гер переможений»).

✚ «Займи позицію»

- ❖ Фрідріх – жертва чи ворог? Чому?
- ❖ Які слова, словосполучення несуть символічний характер або на щось натякають?

❖ Як вони називаються в літературі?

Художня деталь — засіб словесного та малярського мистецтва, якому властива особлива змістова наповненість, символічна зарядженість, важлива композиційна та характерологічна функція. Через деталь значною мірою виявляється спосіб художнього мислення митця, його здатність вихопити з-поміж безлічі речей чи явищ таке, що у сконцентрованому, спресованому вигляді економно і з великою експресивністю дає змогу виразити авторську ідею твору. Художня деталь з'являється часто внаслідок інтуїтивного імпульсу, як осяяння, навколо неї нерідко «організовується» уся будова твору. В одних випадках художня деталь може набирати характеру символу, в інших — бути деталлю-штрихом. У тексті цей спосіб мислення матеріалізується в речових, портретних, пейзажних, інтер'єрних деталях. Художня деталь може надавати особливого забарвлення мовленню персонажа тощо. Вона буває як наскрізною (повторюваною) у творі, так і одномоментною, але в кожному разі вона має в собі прихований зміст, підтекст, може викликати широкий спектр асоціацій, здатна замінити собою розлогий опис, авторську характеристику, міркування, цілий епізод тощо.

✚ **Записати у зошити те, що написано нижче.**

1. Квітка на клумбі (нагідка) — любов до прекрасного, всеперемагаюча сила добра.
 2. Квітка, що розцвіла посеред грудня — пам'ять
 3. Хрест — крах надій і сподівань.
 4. Речі та їжа, що давали жінки полоненим — милосердя, прощення
 5. Цигарка охоронця, якою він пригощає полонених — співчуття, людяність.
 6. Фотокартки — те, що з'єднувало німців з рідними, те, що було для них найдорожчим, згадка про мирне життя і жаль за ним.
- ✓ *Яка з цих деталей найбільше пов'язана з ідеєю твору? (Знайдена фотокартка). Фотокартка знаходилася у рукавиці — ніби лист у конверті, лист у вічність*

4. Підсумки.

✚ **Вправа «Займи позицію» (усно дати відповідь на питання):**

✓ Як ви гадаєте, чого було більше у новелі, добра чи зла?

✚ **Вправа «Незакінчені речення» (усно дати відповідь на питання):**

- Я ніколи не буду ...
- Я буду намагатися ...
- Я хочу вірити ...

5. Д / з.

Повторити вивчений матеріал, підготуватися до контрольної роботи за творчістю

В. Симоненка, М. Павленко та Л. Пономаренко.

Почати читати повний текст повісті О. Гавроша «Неймовірні пригоди Івана Сили».